

УДК 351.74:342.922

## РЕФОРМУВАННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЩОДО РЕЄСТРАЦІЇ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ОСОБИ

Власенко О.Г., аспірант  
кафедри адміністративного та господарського права  
Запорізький національний університет

Наукова стаття присвячена висвітленню правового регулювання реформування надання адміністративних послуг щодо реєстрації місця проживання особи. Пропонуються шляхи покращення механізму надання зазначеної послуги, а саме: спрямованість державної політики щодо децентралізації функцій у сфері надання адміністративних послуг, спрощення процедури реєстрації місця проживання особи тощо.

**Ключові слова:** адміністративна послуга, послуга, публічна послуга, реєстрація місця проживання особи, децентралізація.

Научная статья посвящена освещению правового регулирования реформирования предоставления административных услуг по регистрации места жительства. Предлагаются пути улучшения механизма предоставления указанной услуги, а именно: направленность государственной политики по децентрализации функций в сфере предоставления административных услуг, упрощение процедуры регистрации места жительства и т.д.

**Ключевые слова:** административная услуга, услуга, публичная услуга, регистрация места жительства, децентрализация.

### Vlasenko O.H. REFORMATION OF ADMINISTRATIVE SERVICES OF REGISTRATION OF PLACE OF RESIDENCE OF A PHYSICAL PERSON

The scientific article is devoted to coverage of legal regulation of reform of administrative services regarding registration of residence. Proposed ways to improve the mechanism for providing the services, namely the direction of government policy to decentralize functions in the area of administrative services, simplifying registration procedures places of residence and so on.

**Key words:** administrative services, services, public services, registration of residence of the person, decentralization.

4 квітня 2016 року набрали чинності норми закону № 888-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг», що торкаються сфери реєстрації місця проживання [1].

Як вірно зазначає експерт центру політико-правових реформ Є. Школьник, насправді, зміни – не суттєві, косметичні. Але потрібні справжні зміни в інтересах громадян. І їх може зробити новий уряд [2].

Тепер замість Державної міграційної служби України для реєстрації місця проживання треба звертатися до виконавчого органу місцевої ради, або ж до сільського голови, якщо не створений виконавчий орган сільської ради.

Навіть якщо нове місце проживання особи знаходиться в іншій адміністративно-територіальній одиниці, то реєстраційний орган все одно самостійно надсилатиме повідомлення про зняття особи з реєстрації за попереднім місцем проживання особи [2].

Щодо розміру плати за реєстрацію місця проживання, то спостерігається підвищення. Якщо раніше вартість реєстрації становила 0,05 неоподаткованого мінімуму доходів громадян – 85 копійок, то зараз реєстрація коштуватиме 0,0085 розміру мінімальної заробітної плати – біля 12 гривень.

Наступний елемент змін в даному питанні стосується пом'якшення адміністративної відповідальності за проживання без реєстрації місця проживання. Якщо раніше передбача-

лись як попередження, так і штраф, то тепер залишили лише попередження. Воно застосовуватиметься до осіб, які цілеспрямовано прибули реєструвати нове місце проживання, проте після зняття з реєстрації попереднього місця проживання вже сплило 30 календарних днів.

Отже, певні зміни дійсно відбулись щодо регулювання реформування надання адміністративних послуг з реєстрації місця проживання особи.

Однак сама дозвоільна модель реєстрації місця проживання, тобто система, що успадкована Україною з часів існування СРСР, за якої особа жорстко «прив'язана» до прописаної адреси у паспорті, залишається.

Закон стосується насамперед процесу з децентралізації влади. У громадян більше немає потреби звертатися до Державної міграційної служби, і вони можуть отримати цю послугу максимально близько до свого місця проживання та набагато швидше. Адже тепер послугу можна отримати навіть у селі, де є виконавчий орган чи сільський голова.

Крім того, для отримання послуги тепер доведеться витратити замість 3-х днів, як це було фактично, адже документи з центрів надання адміністративних послуг передавалися до Державної міграційної служби і назад у зворотному порядку, до 30 хвилин.

Однак, щодо самого змісту «реєстрації місця проживання» та процедури, зміни наразі не принципові.

Громадяни й надалі мусять збирати документи та підтверджувати право проживання



у житлі для цієї реєстрації, оскільки перелік документів, необхідний для даної процедури, не зазнав суттєвих змін [2].

А без цього, в свою чергу, неможливо отримувати більшість адміністративних і соціальних послуг.

Щодо процедури реєстрації місця проживання насправді, то необхідно зазначити, що особливих змін не відбулося. Відбулась лише перестановка зміни суб'єкта надання адміністративних послуг, у тому числі з реєстрації місця проживання, та скасування талонів на реєстрацію. Однак це не може вважатись зміною самої процедури чи, навіть, системи, як про це декларували заголовки українських ЗМІ.

Тож, по суті, система все ще потребує суттєвого реформування та адаптування під сучасні потреби населення.

Сучасний уряд має пам'ятати, що за кожною людиною, яка мешкає на території України, Конституцією України [3] закріплено цілий ряд прав, які по суті є непорушними. Але, практично до сьогоднішнього дня, більше ніж третина населення, намагаючись зреалізувати свої права, може отримати переважну більшість необхідних від держави послуг виключно за місцем реєстрації у паспорті, а не за фактичним місцем проживання.

Наприклад, якщо людина, звернувшись за послугою в державну установу, не має підтвердження прописки того мікрорайону, за яким відбулось звернення, – шанс бути обслугованим без так званого «добровільного внеску» або «подяки» зводиться до нуля в багатьох випадках.

«Подвійні стандарти» обслуговування громадян можна зустріти майже в кожній державній установі країни, звернувшись не за місцем реєстрації щодо:

- поліклінічного/медичного обслуговування;
- надання соціальної допомоги при народженні дитини;
- реєстрації місця проживання дитини;
- отримання ідентифікаційного коду платника податку, обслуговування фізичних осіб-підприємців у податкових органах;
- призначення пенсії за віком, пенсії по інвалідності, пенсії у зв'язку з втратою годувальника, пенсії за вислугу років.

Незареєстровані мешканці не можуть взяти участь у місцевих виборах. А для участі в президентських, парламентських та місцевих виборах їм потрібно їздити в громади, де реально вони не живуть, а є лише зареєстрованими.

Тарифікація комунальних послуг в будинках без лічильників прив'язана до кількості зареєстрованих мешканців, частина з яких, за фактом, може там і не проживати.

Упродовж усього терміну незалежності система реєстрації місця проживання в Україні лише ускладнювала життя людям. Настав час визнати, що вона вже давно не відповідає сучасним потребам динамічного життя в Україні.

На наш погляд, модель реєстрації місця проживання потребує удосконалення шляхом внесення змін до підзаконних нормативно-правових актів в інтересах громадян, а саме: реєстрація адреси проживання особи здійснюється на підставі повідомлення

(заяви) особи, без документального підтвердження підстав для проживання у житлі [1].

Така система діє в багатьох країнах цивілізованого світу: США, Канада, Великобританія, Ірландія, Швеція, Фінляндія.

Це може викликати побоювання у власників житла, але їх права є захищеними, оскільки реєстрація місця проживання не прив'язана до права власності на житло.

Орендар житла може зареєструвати проживання у житлі власника без його попереднього оголошення, а власник житла уповноважений виселити орендаря відповідно умов договору та норм закону.

Швидкість та прозорість процесу дозволятиме громадянам миттєво розпочати отримання усіх адміністративних та соціальних послуг саме за реальним місцем проживання.

Ще одна важлива перевага повідомної системи, над якою варто замислитись чинному уряду, – це можливість залагодити конфлікт інтересів між громадянами, які змінили місце проживання, та приймаючими громадами.

Якщо повідомна система реєстрації місця проживання повноцінно вступить в дію, наново зареєстровані мешканці громад сплачуватимуть податки в місцеві бюджети, а установи, які займаються розрахунком інфраструктурного розвитку, матимуть можливість бачити реальну кількість жителів та залучити співставне бюджетування на підтримку та розвиток.

Повідомна система відповідає сучасній динаміці міграції та здатна забезпечити максимальний комфорт громадянам під час отримання соціальних, комунальних та адміністративних послуг, сплаті податків.

З іншого боку, зі зміною на повідомну систему, громадяни більше не муситимуть долати велику відстань для того, щоб проголосувати на виборах за місцем прописки. За повідомної системи громадянин отримує можливість голосувати в тому населеному пункті, де він мешкає по факту, сплачує податки та є повноправним членом громади.

За останні два роки, в світлі дуже високої внутрішньої міграції громадян, внаслідок збройних конфліктів та тимчасової окупації українських територій, зміна системи набула актуальності, як ніколи раніше. І саме активність вітчизняних ЗМІ на тему зміни системи реєстрації є чітким сигналом уряду до дії.

Необхідно почати проводити громадські обговорення щодо цієї тематики, затвердити на їх основі Концепцію реформування системи реєстрації місця проживання в Україні, розробити відповідні законопроекти та чіткий план реалізації змін у системі.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг : закон України від 10.12.2015 р. № 888-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 3. – Ст. 30.
2. Школьніч Є. О. Реєстрація місця проживання по-новому: косметичні зміни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.org.ua/ua/news/20871505-reestratsiya-mistsya-progeivannya-po-novomu-kosmetichni-zmini>
3. Конституція України / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.